

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.**
Jilská 1, Praha 1
Tel.: 286 840 129
E-mail: jarmila.pilecka@soc.cas.cz

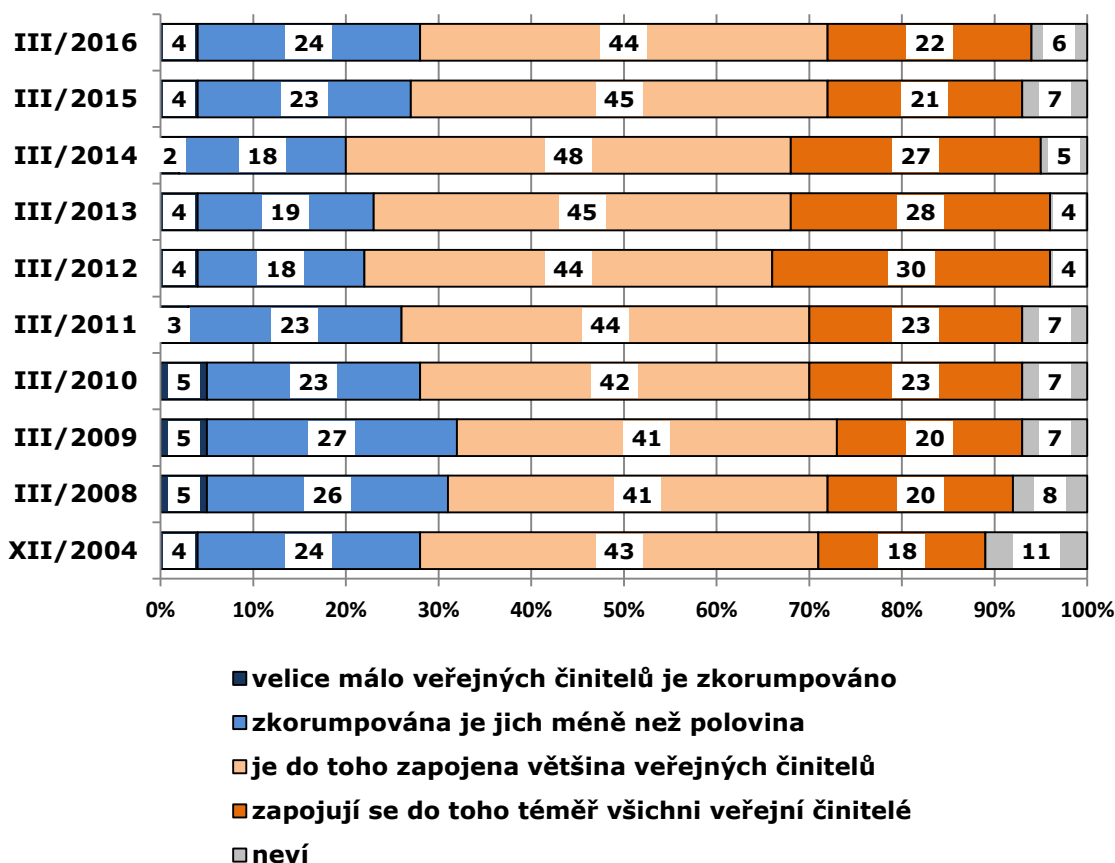
Názor na rozšířenost a míru korupce u veřejných činitelů a institucí – březen 2016

Technické parametry

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost, v16-03</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>7. – 14. března 2016</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1079</i>
<i>Počet tazatelů:</i>	<i>250</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem – kombinace dotazování PAPI a CAPI</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>PO.38, OB.26</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>7. dubna 2016</i>
<i>Zpracovala:</i>	<i>Jarmila Pilecká</i>

Do březnového šetření zahrnulo CVVM otázky týkající se tématu korupce. Občané vyjadřovali svůj názor na rozšíření korupce v České republice a zároveň hodnotili míru korupce vybraných institucí a oblastí veřejného života.

Z grafu 1 je patrné, že korupce je, dle české veřejnosti, značně rozšířený fenomén. Pouze 4 % respondentů se domnívají, že velice málo veřejných činitelů je zkorumpováno. Přibližně jedna čtvrtina (24 %) dotázaných považuje za zkorumpovanou méně než polovinu veřejných činitelů. Zhruba dvě pětiny (44 %) české veřejnosti si myslí, že do korupce je zapojena většina veřejných činitelů. O zapojení téměř všech těchto činitelů do korupce je přesvědčeno 22 % dotázaných. 6 % respondentů nemá na tuto otázku jasně vymezený názor a volí možnost „nevím“.

Graf 1. Rozšířenost braní úplatků a korupce mezi veřejnými činiteli¹

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 7. – 14. března 2016, 1079 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

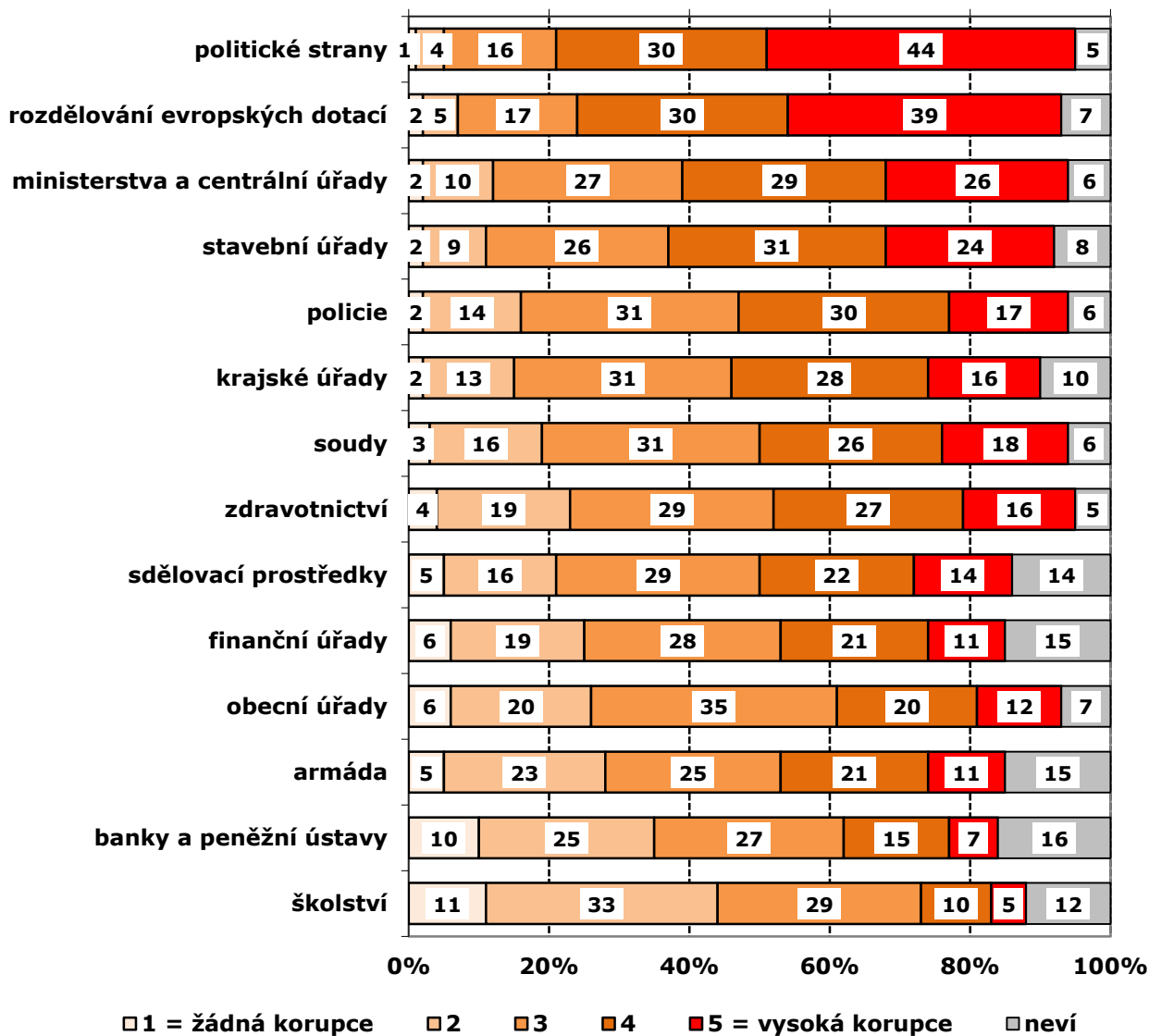
Srovnání s výsledky z minulých šetření ukazuje, že česká veřejnost je k míře korupce dlouhodobě skeptická a více se přiklání k názoru o zkorumpovanosti většiny nebo téměř všech veřejných činitelů. Ve srovnání s minulým rokem vidíme, že názor veřejnosti je prakticky neměnný. Současné šetření se tedy svými výsledky nejvíce blíží názorovému rozložení z roku 2015 a roku 2011. Obecně nejvyšší podíl lidí, kteří označili jako zkorumpovanou většinu nebo skoro všechny veřejné činitele, byl v roce 2014, kdy tyto kategorie v součtu tvořily 75 % dotázaných. Optimističtější byli naopak k situaci v oblasti korupce v letech 2008 a 2009.

Pokud se podíváme na další charakteristiky dotázaných, zjistíme, že výrazněji více jsou o zapojení do korupce téměř všech veřejných činitelů přesvědčeni lidé deklarující špatnou životní úroveň své domácnosti, nespokojení se současnou politickou situací v ČR, a nedůvěřující současné vládě. Tito lidé také častěji nechtějí vůbec přijít k volbám, a pokud by přece jen přišli, volili by KSČM nebo SPD. Obecně optimističtější tuto situaci vnímají lidé s vysokoškolským vzděláním a dobrou životní úrovní. Za povšimnutí také stojí významnější podíl (21 %) lidí ve věku 15 až 19 let, kteří nemají na věc jasně vymezený názor a volí odpověď „nevím“.

¹ Znění otázky: „Jak rozšířené je podle Vás v této zemi braní úplatků a korupce? Velice málo veřejných činitelů je zkorumpováno, zkorumpována je jich méně než polovina, je do toho zapojena většina veřejných činitelů, zapojují se do toho téměř všichni veřejní činitelé?“

V následující otázce česká veřejnost vyjadřovala své hodnocení míry korupce v rámci vybraných institucí a oblastí veřejného života. Respondenti tyto instituce hodnotili známkami od jedné do pěti, kdy jedna znamená žádná korupce a pět vysoká korupce. Obecně můžeme říci, že u většiny položek hodnotí pouze malá část občanů míru korupce jako neexistující.

Graf 2. Míra korupce v institucích a oblastech veřejného života²

Pozn.: Dotázaní hodnotili na stupnici 1 až 5, kde známka 1 znamená nejnižší míru korupce a známka 5 nejvyšší míru korupce. Data řazena podle průměrné známky z odpovědí 1 až 5 od nejvyšší po nejnižší. Odpovědi „neví“ do průměru nejsou zahrnuty.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 7. – 14. března 2016, 1079 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Z celkového srovnání různých institucí a oblastí veřejného života panuje největší skepse občanů v případě korupce v rámci politických stran, kde více než čtvrtina (28 %) ji označuje jako téměř nejvyšší a 45 % dotázaných jako nejvyšší (tedy ji hodnotí známkou 4 nebo 5). Přítomnost téměř nejvyšší nebo vysoké korupce občané dále vnímají

² Znění otázky: „Řekněte prosím, které z následujících institucí a oblastí veřejného života jsou podle Vás zasaženy korupcí. Obodujte je pomocí stupnice, kde jednička znamená žádnou korupci, pětka znamená korupci vysokou.“ Seznam institucí a oblastí veřejného života je uveden v grafu 2.

při rozdělování evropských dotací, kdy jako vysokou ji označilo 39 % dotázaných a jako téměř vysokou přibližně třetina (30 %) občanů. Více než polovina dotázaných pak považuje míru korupce jako téměř nejvyšší nebo vysokou v případě ministerstev a centrálních úřadů (55 %) a stavebních úřadů (55 %). Naopak ze sledovaných institucí za relativně nejméně zkorumpované je občany hodnoceno školství, kterému 44 % občanů dává známku 1 nebo 2. Jako relativně málo zasažené korupcí pak vnímá česká veřejnost banky a peněžní ústavy, které hodnotilo 35 % dotázaných jako vůbec nebo málo zkorumpované. Za povšimnutí stojí i poměrně vysoký podíl lidí s nejasnou představou o míře korupce, kteří volí odpověď „nevím“. Ti jsou výrazní především v případě, bank a peněžních ústavů (16 %), finančních úřadů (15 %) a armády (15 %) a sdělovacích prostředků (14 %).

Tabulka 1. Míra korupce v institucích a oblastech veřejného života (časové srovnání průměrných známek)

	průměrná známka v roce 2005	průměrná známka v roce 2011	průměrná známka v roce 2012	průměrná známka v roce 2013	průměrná známka v roce 2014	průměrná známka v roce 2015	průměrná známka v roce 2016
politické strany	4,16	4,09	4,36	4,32	4,26	4,17	4,17
rozdělování evropských dotací	-	-	-	-	-	3,95	4,06
ministerstva a centrální úřady	3,77	3,69	3,98	3,95	3,91	3,75	3,73
stavební úřady	3,68	3,65	3,64	3,66	3,75	3,69	3,72
policie	3,86	3,50	3,48	3,45	3,47	3,44	3,50
krajské úřady	3,34	3,34	3,46	3,49	3,60	3,47	3,48
soudy	3,47	3,25	3,44	3,44	3,37	3,42	3,41
zdravotnictví	3,24	3,31	3,51	3,46	3,40	3,41	3,34
sdělovací prostředky	2,81	2,84	3,01	3,10	3,23	3,17	3,28
finanční úřady	3,11	3,00	3,08	3,14	3,18	3,15	3,15
obecní úřady	3,05	2,95	3,02	3,00	3,12	3,05	3,13
armáda	2,90	3,34	3,24	3,13	3,09	3,07	3,11
banky a peněžní ústavy	3,03	2,61	2,71	2,74	2,92	2,73	2,80
školství	2,61	2,47	2,79	2,61	2,58	2,53	2,59

Pozn.: Dotázaní hodnotili na stupnici 1 až 5, kde známka 1 znamená nejnižší míru korupce a známka 5 nejvyšší míru korupce. Průměry nezahrnují odpovědi „nevím“. Zvýrazněny jsou průměrné známky, u nichž oproti loňskému roku došlo ke změně hodnoty o více než 0,1 bodu.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

V tabulce 1 vidíme časové srovnání průměrných známek pro jednotlivé oblasti a instituce. Oproti šetření z minulého roku jsou občané více pesimističtí, pokud jde o míru korupce v rozdělování evropských dotací (vzestup o 0,11 bodu). Výrazněji se také zhoršilo hodnocení zkorumpovanosti sdělovacích prostředků (o 0,11 bodu). Obecně lze říci, že občané hodnotí většinu vybraných oblastí v porovnání s rokem 2015 více

pesimisticky a žádná z institucí si v letošním roce významně (pokles o více než 0,1 bodu) nepolepšila.

Z dlouhodobého hlediska můžeme vidět, že se od roku 2012 zlepšuje hodnocení míry zkorumpovanosti politických stran, ministerstev a centrálních úřadů, přičemž současné výsledky se více blíží hodnocení z roku 2005. Naopak u sdělovacích prostředků postupně roste hodnocení české veřejnosti směrem od středního k téměř nejvyššímu zasažení korupcí.